Protocol COVID-19 voor verpleeghuis, woonzorgcentrum, kleinschalig wonen, revalidatiecentrum en gehandicaptenzorg

Alle medewerkers die gaan werken met verdachte of positieve cliënten moeten dit protocol lezen!

Algemeen:

- Alle medewerkers voldoen aan de normen voor persoonlijke hygiëne (geen hand- en polssieraden, geen nagellak, geen nepnagels, kleding met korte mouwen);
- Bij gebruik van halterschorten, draagt de medewerker dienstkleding;
- Neem bij het toepassen van handhygiëne ook altijd de onderarmen mee;
- Beperk het aantal medewerkers dat een cliënt verzorgt of behandelt;
- Plan de verzorging van de positieve/verdachte cliënt zoveel als mogelijk als laatste;
- Strikt naleven van de basisafspraken: afstand houden, geen handen geven, regelmatig handen wassen, hoesten en niezen in de ellenboog, papieren zakdoekjes gebruiken;
- Onbeschermd contact tussen medewerker en besmette cliënt zorgt voor een aangepast personeelsbeleid (zie protocollen).

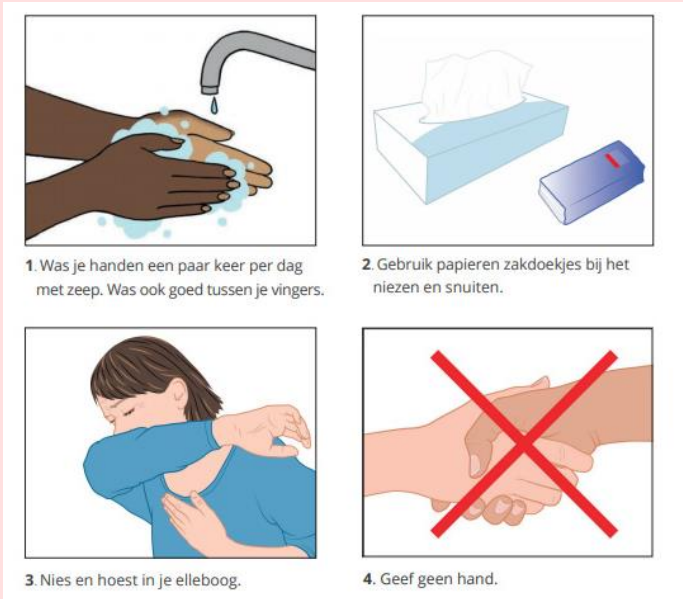

Cliëntenkamer

- Breng aan de buitenkant en binnenkant van de kamerdeur de isolatiekaart aan;
- De cliënt verblijft op een 1-persoonskamer;
- De cliënt beschikt over een eigen toilet of eigen postoel met po of urinaal;
- De cliënt beschikt over een eigen waskom en andere verpleeghulpmiddelen;
- De deur van de cliëntenkamer blijft zo veel mogelijk gesloten;
- Leg op de cliëntenkamer een 24 uurs voorraad neer van de benodigde materialen (geen persoonlijke beschermingsmiddelen).

Cliënt

- De cliënt mag de kamer niet verlaten tot de isolatie-maatregelen gestopt mogen worden (24 uur na het verdwijnen van de klachten), de SO bepaalt dit;
- Indien dit vanwege gezondheidsredenen toch noodzakelijk is (bijvoorbeeld opname in een ziekenhuis), dan draagt de cliënt minimaal een chirurgisch mondneusmasker bij vervoer. Licht de instelling/ziekenhuis vooraf in.

Benodigdheden

- Plaats vóór de kamer van de cliënt een tafel of iets dergelijks met daarop alle materialen die nodig zijn. Voorkom dat cliënten hierbij kunnen.
    - Doos handschoenen in de juiste maat, of in 2 maten
    - Mondneusmaskers:
        1. Chirurgische mondneusmaskers
        2. FFP1 of FFP2 mondneusmaskers:
            - FFP1 bij afname testmateriaal
            - FFP2 bij aerosolvormende handelingen
    - Schorten:
        1. 1e keus en bij aerosolvormende handelingen: vochtwerend schort (met PE-coating) met lange mouwen
        2. 2e keus (in afwezigheid of bij schaarste): halterschort. Uitsluitend te dragen met daaronder dienstkleding met korte mouwen tot boven de ellenboog of een normaal schort met lange mouwen
    - Spatbril
    - Pompje handalcohol
    - Alcohol 70%
    - Niet-steriele gaasjes
    - Afvalzakken
    - Tape

Vóór de verzorging van 1 of meerdere cliënt(en) met COVID-19 vóór het betreden van een cohort

- Hang een afvalzak klaar vlak bij de deur van de cliëntenkamer, waarin direct na de zorg de afvalzak vanuit de cliëntenkamer gedeponeerd kan worden;
- Leg niet-steriele gaasjes klaar, om daar na de verzorging/ bij het verlaten van het cohort de spatbril en andere gebruikte materialen op te kunnen leggen;
- Aantrekken persoonlijke beschermingsmiddelen:
    - Buiten de kamer
    - Juiste volgorde (zie isolatiekaart)
        1. Pas handhygiëne toe
        2. Noteer je naam op de zijkant van het masker, in verband met persoonsgebonden hergebruik
        3. Zet je mondneusmasker op, zorg dat de neusklem goed aangedrukt zit
        4. Doe je schort aan
        5. Trek je handschoenen aan. Als je een schort met lange mouwen draagt, zorg dan dat de handschoenen over de manchetten gaan
        6. Zet je spatbril op
- Alle mondneusmaskers mogen tot maximaal 4 uur achtereen gedragen worden of tot het masker heel nat is geworden
- Mondneusmaskers hoeven tussentijds niet gewisseld te worden bij de zorg voor meerdere cliënten achter elkaar
- Mondneusmaskers mogen tussentijds bewaard worden bij de zorg van 1 cliënt en maximaal 3 maal hergebruikt worden. Na de 3e keer gooi masker weg of verzamel voor sterilisatie.

Duidelijke instructiefilmpjes over het aan en uittrekken van persoonlijke beschermingsmiddelen zijn hier te vinden:
https://www.zorgvoorbeter.nl/hygiene/filmpjes-infectiepreventie#how%20to

Tijdens de verzorging van de cliënt op de kamer

- Zorg dat alle benodigdheden klaar staan of meegenomen worden de kamer in. Neem een paar extra handschoenen los mee de kamer in, deze blijven op de kamer als ze niet gebruikt worden;
- De zorg niet tussentijds onderbreken (telefoon afgeven aan collega) en de kamer niet tussentijds verlaten;
- Neem een afvalzak mee de kamer in en hang deze met tape op, zodat je er gemakkelijk afval in kan deponeren.

Na de verzorging, in de kamer van de cliënt

- Alle afval in de afvalzak deponeren;
- Afvalzak losmaken en dichtknopen;
  Let op: druk geen lucht uit de zak!
- Andere materialen verzamelen, bijvoorbeeld waszak;
- Afvalzak en andere materialen meenemen de kamer uit en in de klaarstaande 2e afvalzak deponeren.

Bij het verlaten van de cliëntenkamer / bij het verlaten van het cohort

- Persoonlijke beschermingsmiddelen uittrekken
  - Op minimaal 2 meter afstand van de cliënt
  - In de juiste volgorde (zie isolatiekaart)
    1. Handschoenen uittrekken, in openstaande 2e afvalzak deponeren
    2. Handhygiëne toepassen door middel van handalcohol
    3. Spatbril afzetten, op het niet-steriele gaasje
    4. Handhygiëne toepassen
    5. Spatbril en eventuele andere materialen desinfecteren met alcohol 70%
    6. Schort uittrekken. Voorkom contact met de buitenzijde. Schort weggooien in de afvalzak
    7. Mondneusmasker afzetten (voorkom contact met de voorzijde):
       - Mondneusmasker alleen vastpakken aan de elastieken of touwtjes en aan de zijranden. Eerst onderste elastiek/touwtje losmaken, dan bovenste;
       - Voorkom dat het mondneusmasker met de buitenkant tegen je gezicht aan komt;
       - verzamel alle gebruikte mondneusmaskers in een speciale zak, ivm mogelijke (her)sterilisatie later. Maak onderscheid tussen sterk vervuilde en minder vervuilde maskers.
- Handhygiëne toepassen;
- Al het afval in de afvalzak deponeren;
- Afvalzak dichtknopen;
  Let op: druk geen lucht uit de zak!
- Afvalzak en andere materialen (denk aan wasgoed of afwas) wegbrengen naar de juiste plek;
  Let op: Wasgoed en afwas direct in de machine doen!
- Handhygiëne toepassen.

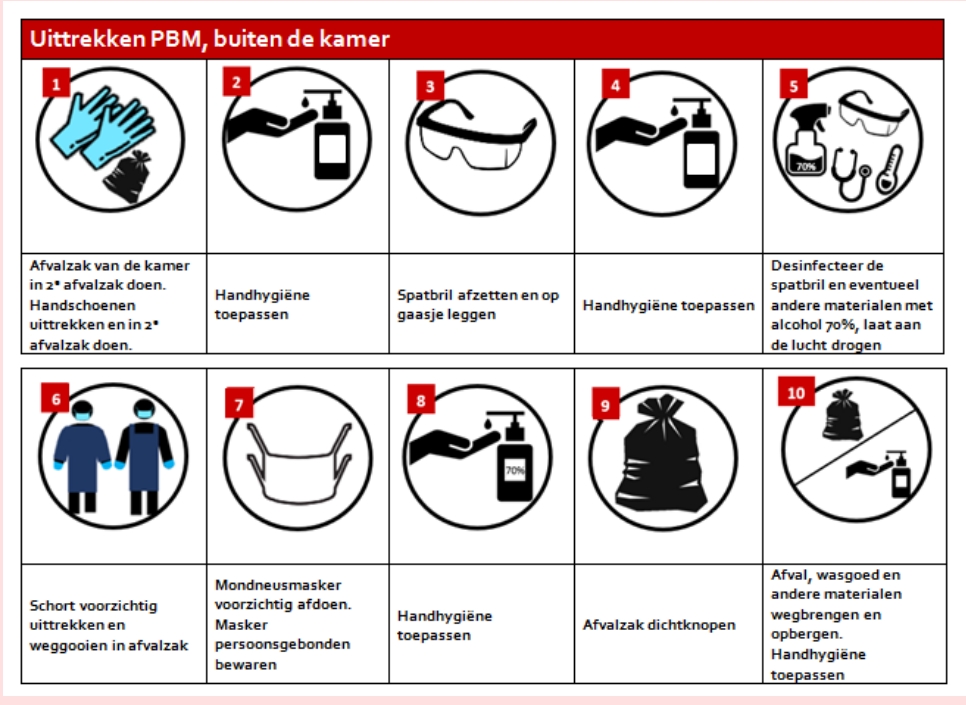

Adviezen voor hergebruik mondneusmasker

Vanwege schaarste van materialen kan overwogen worden om mondneusmaskers te herbruiken. Hierbij moeten onderstaande voorschriften strikt worden opgevolgd. Er wordt onderscheid gemaakt in het hergebruik bij de verzorging van 1 cliënt of bij meerdere cliënten (in cohort isolatie).

Aandachtspunt:

- Stop hergebruik bij twijfel.
- Stop hergebruik als het masker nat geworden is
- Hergebruiken van maskers alleen uit laten voeren door medewerkers met ervaring in het gebruik van PBM en het op de juiste manier uittrekken van PBM.

Eén cliënt

Bij de verzorging van **1 cliënt** met (verdenking) COVID-19 of bij enkele cliënten maar bv op verschillende afdelingen. Het masker wordt tussendoor afgezet en bewaard. De maskers worden maximaal 3 maal gebruikt en daarna weggegooid/ verzameld voor sterilisatie.

Procedure hergebruik masker bij 1 cliënt:

Aandachtspunten:

- Voorzie het mondneusmasker van een naam.
- Voorkom dat de (besmette) voorkant van het masker in aanraking komt met het gezicht.
- Voorkom besmetting van de omgeving bij het bewaren van het masker.
- Afdoen FFP mondneusmasker, altijd als laatste.

Afdoen mondneusmasker

1) Pas handhygiëne toe
2) Mondneusmasker alleen aan de elastiek en aan de zijranden vastpakken. Eerst onderste elastiek losmaken, dan bovenste.
3) Voorkom dat het mondneusmasker met de buitenkant tegen je gezicht aan komt
4) Bewaar het mondneusmasker: zodat het kan drogen, voorkom dat de binnenzijde besmet raakt, voorkom besmetting van de omgeving via de buitenzijde. Hang op met een wasknijper aan een koord. Gebruik de maskers maximaal 3 maal. Bij de 3e keer gooi het masker weg of verzamel voor sterilisatie.
5) Pas handhygiëne toe

Meerdere cliënten (in cohort)

Bij de verzorging van **meerdere cliënten** met (verdenking) COVID-19 kan met 1 masker worden gewerkt en wordt het masker niet tussendoor afgezet. Indien het ophouden van het masker: hergebruik gedurende maximaal 3 uur.

Sterilisatie van FFP- en chirurgische maskers

Ziekenhuizen en andere gebruikers dienen FFP- en chirurgische maskers die gebruikt zijn te bewaren voor (her)sterilisatie en later hergebruik. Methoden worden nu onderzocht. Informatie over de verdere afhandeling volgt.

De gebruikte mondneusmaskers:

- Droog in een plastic zak verzamelen. Zak afsluiten zonder te ontluchten en in aparte ruimte bewaren waar bewoners niet komen.
- Laat duidelijk natte maskers eerst drogen en verzamel deze in een aparte plastic zak.

Adviezen voor hergebruik schorten

Meerdere cliënten (in cohort)
Bij de verzorging van **meerdere cliënten** met (verdenking) COVID-19 kan met 1 schort worden gewerkt en wordt het schort niet tussendoor afgezet. Indien het ophouden van het masker: hergebruik gedurende maximaal 3 uur.

Eén cliënt: ALLEEN BIJ EEN ERNSTIG TEKORT AAN SCHORTEN!!!!!
In uitzondering! Bij een zeer ernstig tekort aan schorten kunnen schorten hergebruikt worden bij de verzorging van 1 cliënt!!

Het schort wordt tussendoor uitgetrokken en bewaard. Het schort mag maximaal 3 maal gebruikt en wordt daarna weggegooid. Het schort moet sowieso na 24 uur weg gegooid worden.

Uittrekken:

1) Pas handhygiëne toe
2) Maak het schort voorzichtig los door de strikken te ontknopen. Vouw het schort binnenstebuiten.
3) Hang het schort binnenstebuiten op. Voorkom besmetting van de omgeving via de buitenzijde van het schort. Hang op met een wasknijper aan een koord.
4) Pas handhygiëne toe
5) Bij het aantrekken voorkom dat de buitenkant van het schort in aanraking komt met de omgeving. Pas na het aantrekken van het schort handhygiëne toe.

Wasgoed / afval / serviesgoed

- Indien wasgoed op locatie gewassen wordt; draag bij de verwerking van wasgoed handschoenen;
- Bij wassen op externe locatie: Verzamel wasgoed in een plastic niet doorlaatbare zak. Verzamel op het wasgoed op 1 verzamelpunt. Maak gebruik van gekleurde zakken, zodat duidelijk is dat het om besmet wasgoed gaat.
- Was handdoeken, beddengoed en kleding (indien mogelijk) op minimaal 60°C;
- Voor serviesgoed gelden geen extra maatregelen; er is geen reden om disposable serviesgoed te gebruiken;
- Afval op de normale manier verzamelen en aanbieden. Voorkom verspreiding via de lucht bij het dichtdrukken van de zak. Voorzichtig dicht binden!
- Voor servicegoed pas het volledige wasprogramma op 60 graden toe. GEEN verkort programma draaien!

(Verpleeg-)materialen, medische instrumenten
Bijv. stethoscoop, oorthermometer.

- Maak de materialen huishoudelijk schoon en desinfecteer de materialen die in direct contact zijn geweest met de cliënt;
- Desinfecteer de stethoscoop en oorthermometer met alcohol 70%;
- Bevochtig de verpleegmaterialen met alcohol en laat het aan de lucht drogen.

Reiniging van de kamer en sanitair (2x per dag)

- Schoonmaakmedewerker gebruikt dezelfde persoonlijke beschermingsmiddelen als de zorgmedewerkers;
- Reinig **tweemaal per dag** oppervlakken die door de patiënt regelmatig worden aangeraakt, zoals nachtkastjes en slaapkamermeubilair, deurklinken en lichtknopjes, alsmede al het sanitair, zoals badkamer en toilet; Desinfecteer genoemde handcontactpunten

Po, urinaal, waskom

- De medewerker draagt een schort en handschoenen;
- Persoonsgebonden gebruiken;
- Plaats de materialen altijd in een pospoeler als die aanwezig is; vervoer materialen op hygiënische wijze over de afdeling naar de pospoeler;
- In afwezigheid van een pospoeler:
  - Po:

daarna met alcohol 70%. Daarbij ook: rolstoel, tilliften, looprekjes.

- Plan de kamer zoveel mogelijk als laatste;
  (in cohort niet van toepassing)
- Gebruik schoonmaakmaterialen die daarna niet gebruikt worden op andere afdelingen of in andere schone ruimten;
- Was de gebruikte schoonmaakmaterialen bij minimaal 60 °C of gooi disposable schoonmaakmaterialen weg;
- Maak de gebruikte emmers huishoudelijk schoon;
- Desinfecteer de handen en polsen met handalcohol.

1. Legen in toilet (let op spatten)
2. Schoonmaken met allesreiniger of toiletreiniger en kunststofborstel, niet aan de wastafel!

- Urinaal:
  1. Legen in toilet (let op spatten)
  2. Omspoelen, evt. met een toiletreiniger of allesreiniger, niet aan de wastafel!
- Waskom:
  1. Legen en schoonmaken met allesreiniger. Kan aan de wastafel, voorkom spatten.

- Pas altijd handhygiëne toe na het omgaan met po, urinaal en waskom;
- Na opheffen van persoonsgebonden status urinaal, po en waskom in pospoeler desinfecteren. In afwezigheid van een pospoeler: urinaal weggooien en po en waskom na reinigen natmaken met alcohol 70% en aan de lucht laten drogen.

Overleden cliënten met (verdenking) infectie COVID-19

- Overleden patiënten worden na overlijden door medewerkers gewassen en verzorgd in persoonlijke beschermingsmiddelen. Hierna gelden geen bijzondere maatregelen meer behalve de standaardhygiënemaatregelen rond een stoffelijk overschot, aangezien er geen druppels of aerosolen meer worden geproduceerd;
- Na overlijden kan de familie afscheid nemen, maximaal 2 personen tegelijk. Het aantal familieleden dat afscheid kan nemen op de kamer is beperkt;
- Bezoekers moeten na het verlaten van de kamer handhygiëne toepassen;
- Het lichaam kan niet op de kamer opgebaard worden en bij voorkeur indien mogelijk snel de kamer verlaten.

Einddesinfectie van de kamer

- Schoonmaakmedewerker gebruikt dezelfde persoonlijke beschermingsmiddelen als de zorgmedewerkers;
- Nadat de cliënt de kamer heeft verlaten, moet de kamer met bijbehorend sanitair huishoudelijk gereinigd en daarna gedesinfecteerd worden vóórdat de kamer voor een nieuwe cliënt gebruikt wordt;
- Desinfecteer de volgende oppervlakken:
  - Het gehele sanitair (met chlooroplossing i.v.m. het oppervlak)
  - Alle horizontale oppervlakken, zoals vloer, tafels, nachtkastje, vensterbanken, verwarmingsbuizen, radiatoren, plinten, deurrichels, etc.
  - Alle plaatsen waar veel handcontact is; lichtknoppen, deurklinken, kranen, bedbeugels, etc.
  - Het bed en de matrashoes
- Gooi disposable schoonmaakmateriaal (bijv. wegwerpdoekjes) na gebruik weg;
- Verzamel de overige schoonmaakmaterialen in een waszak en laat deze wassen bij minimaal 60 °C;
- Desinfecteer de emmers met de chlooroplossing.

Bezoekers

- Bezoekers worden niet meer toegelaten in de instelling, uitzonderingen hierop uitsluitend in overleg;
- Bezoekers worden uitgebreid geïnformeerd over de risico's van bezoek, en de te nemen maatregelen (waaronder afstand houden);
- Bezoekers kunnen alleen naar de kamer van de cliënt;
- Bezoekers worden gevraagd op specifieke momenten, met name bij het verlaten van de kamer, handhygiëne toe te passen;
- Bezoekers krijgen handschoenen en een chirurgisch mondneusmasker aangeboden met de instructies hoe die te gebruiken.

Client met een verdenking op COVID-19

Omdat er een tekort is aan mondneusmaskers, is het belangrijk om de volgende stappen te doorlopen na te gaan of het echt nodig is om Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) te gebruiken.

PBM bestaat uit **tenminste** een chirurgisch mondneusmasker en wegwerphandschoenen voor de medewerker. Het mondneusmaker kan 3 uur achtereen gedragen worden (bij verschillende patiënten). De handschoenen moeten per patiënt gewisseld te worden.

A. Ter bescherming van de medewerker bij een hoestende/niezende patiënt verdacht voor COVID-19

1. Kan de zorg uitgesteld worden tot patiënt klachtenvrij is?
   Zo ja, zorg uitstellen, geen PBM nodig.
2. Is de afstand tot de patiënt meer dan 1,5 meter?
   Zo ja, geen PBM nodig.
3. Gaat het om een contact van minder dan 5 minuten?
   Zo ja, geen PBM nodig.
4. Is er sprake van persoonlijke verzorging of lichamelijk onderzoek?
   Zo ja**, wel PBM** nodig.

B. Ter bescherming van de patiënt bij een hoestende/niezende medewerker verdacht voor COVID-19

1. Kan de zorg uitgesteld worden tot de medewerker klachtenvrij is?
   Zo ja, de zorg uitstellen tot de medewerker klachtenvrij is.
2. Kan een andere medewerker de zorg verlenen?
   Zo ja, klachtenvrije medewerker zorg laten verlenen.
3. Betreft het een kwetsbare patiënt?
   Kwetsbare patiënten zijn personen met ernstig onderliggend lijden en ouderen > 70 jaar.
   Indien het noodzakelijk is dat een hoestende/niezende medewerker met klachten zorg verleent aan een kwetsbare patiënt, overweeg dan PBM aan de hand van onderstaande stappen.
   - Is de afstand tot de patiënt meer dan 1,5 meter? Zo ja, geen PBM nodig.
   - Gaat het om een contact van minder dan 5 minuten? Zo ja, geen PBM nodig.
   - Is er sprake van persoonlijke verzorging of lichamelijk onderzoek? Zo ja**, wel PBM** nodig.

Toelichting Cohort bij meerdere cliënten met COVID-19

Bij meerdere cliënten streef ernaar om de cliënten in een cohort isolatie te verplegen.

Wat houdt cohort in:
Probeer de zorg voor hoestende of verdachte of bevestigde COVID-19 cliënten door dezelfde medewerker te laten doen, misschien juist door een medewerker die zelf milde klachten heeft.
Plaats de cliënten met COVID-19 in eenzelfde zaal/ afdeling zoveel mogelijk in kamers naast elkaar/ bij elkaar. De gehele afdeling wordt als "besmet" gebied gezien. Maak op deze manier een scheiding tussen cliënten met COVID-19 en cliënten zonder.

Spoelruimte

- De spoelkeuken wordt tot "besmet" gebied gerekend en hoort bij de cohort.
- Verzamel de besmette materialen op een aparte plaats in de spoelruimte. Na de zorg van de cliënten of door een andere medewerker: besmette materialen opruimen/ verwerken. Trek in de spoelruimte een halterschort en handschoenen aan voor verwerking van de vuile materialen. Pas na de werkzaamheden handdesinfectie toe.

Materiaal en middelen

Er is een kleine opslag binnen de cohort. Deze wordt aangevuld door medewerkers.
Op de cliëntenkamer is een voorraad van verband en PBM voor maximaal 24 uur zorg aanwezig.
Thermometer, bloeddrukmeter, verbanddoosje, stethoscoop worden cliëntgebonden gebruikt en na ieder gebruik gedesinfecteerd.

Tablets/ laptops/ telefoons COW's

Tablets/laptops/telefoons/ cows verlaten het cohort niet.
Deze materialen blijven op de gang staan en komen niet de patiëntkamer in. Uitgezonderd de telefoons.
Na gebruik reinigen en desinfecteer deze materialen na gebruik. Indien mogelijk met alcohol 70%.